

Om gymnasieelevers möjligheter att läsa högskolekurser inom försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning

Inom försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningar ska det vara möjligt för en elev att vid sidan av sina gymnasiestudier läsa högskolekurser. Nedan följer en redogörelse för de regler som finns för antagning till högskoleutbildning. Redogörelsen har tagits fram i samarbete mellan Skolverket och Högskoleverket.

Högskoleverket är ansvarig myndighet när det gäller tillsyn för högskoleområdet och information om högskolelagstiftningen finns på verkets webbplats www.hsv.se.

Bakgrund

I den promemoria, *Inrättande av försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning*, som föregick regeringens beslut om försöksverksamheten, behandlas frågan om de möjligheter universitet och högskolor har att anta studenter som inte uppfyller kraven för grundläggande behörighet eftersom de saknar slutbetyg från gymnasieskolan. Regeringen påpekar i promemorian att sökande som inte uppfyller behörighetskrav men ändå bedöms ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen ska kunna undantas från behörighetsvillkor. Som promemorian påpekar regleras antagningen till utbildningen vid universitet och högskolor i högskoleförordningen.

Tillämpliga författningar

Av *förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning* framgår att den anordnande gymnasieskolan ska ha ett etablerat samarbete med ett universitet eller en högskola, då eleverna under utbildningen ska ges möjlighet att vid sidan av gymnasiestudierna läsa kurser på högskolenivå.

Av 7 kap. 5 § i *högskoleförordningen (1993:100)* framgår att bland annat den som fått slutbetyg från ett fullständigt nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan och har lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng inklusive lägst betyget Godkänt i kärnämneskurserna i ämnena svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik har grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare. Elever som läser enligt Gymnasieskola 2011 ska för att nå grundläggande behörighet ha erhållit en högskoleförberedande examen alternativt en yrkesexamen kompletterad med godkända betyg (lägst betyget E) i svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3 och engelska 6. Vidare framgår av 5 § att även den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen ska anses ha grundläggande behörighet.

2012-05-03
Dnr 2008:0314
2 (3)

De elever som läser på spetsutbildningarna inom försöksverksamheten uppfyller inte grundkravet för grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare, dvs. slutbetyg från gymnasiet eller en högskoleförberedande examen. En högskola kan dock ge undantag från både grundläggande och särskild behörighet, för till exempel spets elever, med stöd av 7 kap. 3 § högskoleförordningen.

Enligt 7 kap. 3 § högskoleförordningen får en högskola, om det finns särskilda skäl, besluta om undantag från något eller några behörighetsvillkor. Undantag ska göras om den sökande har förutsättningar att tillgodogöra sig den sökta utbildningen trots att behörighetsvillkoren inte är uppfyllda.

Som anförs i regeringens promemoria ska högskolan vid tillämpningen av 7 kap. 3 § andra meningen göra en individuell prövning.

Enligt 7 kap. 12 § i samma förordning är urvalsgrunderna för utbildning som vänder sig till nybörjare betyg, resultat från högskoleprovet och urvalsgrunder som avses i 23 §. Den sistnämnda punkten avser andra särskilda prov än högskoleprovet, kunskaper, arbetslivserfarenhet eller annan erfarenhet som är särskilt värdefull för den sökta utbildningen, och andra för utbildningen sakliga omständigheter.

Vidare får enligt 7 kap. 16 § en högskola i enstaka fall göra avsteg från de regler för urval som finns i 12 och 13 §§. Detta får dock bara göras om en sökandes meriter inte kan bedömas på lämpligt sätt enligt de urvalsgrunder som anges i 12 § och om den sökande genom tidigare utbildning, arbetslivserfarenhet eller någon annan omständighet har särskilda kunskaper eller annars särskilda förutsättningar för utbildningen. Regeringen anför i förslagspromemorian om inrättande av spetsutbildningar inom gymnasieskolan att det är viktigt att sådana sökande kan beredas plats trots att formellt angivna meriter kanske inte räcker till.

Av förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor framgår vilka krav som finns på dokumentation av antagningen av studenter.

Utöver ovan nämnda regleringar finns det inga särskilda paragrafer som specifikt berör gymnasieelevers möjligheter att läsa på högskolan.

Det finns enligt högskolelagstiftningen inga formella hinder för att anta en gymnasieelev till högskolan. Om en gymnasieelev antas till högskolan är hon eller han att betrakta som student och har då samma möjlighet som andra studenter att få ut eventuella högskolepoäng. Ett lärosäte får ersättning för alla studenter som är korrekt antagna och följer kurser där resultatet rapporteras in till studieregistret.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis ger, enligt Skolverket och Högskoleverket, aktuella författningar (högskoleförordningen och spetsförordningen) utrymme för högskolor och universitet att anta elever på spetsutbildningarna så länge man lever upp till kraven i författningarna. Universitet och högskolor är egna myndigheter och ansvarar själva för tolkningen av lagstiftningen på högskoleområdet.

Referenser

- Högskoleförordningen (1993:100)
- Förordning (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning
- Utbildningsdepartementet: Promemoria om förslag till en förordning om inrättande av försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning (2008-05-26)